

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Confessio, Confessarius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

commodatario, sed commodanti. Tenetur autem commodatarius ad restitutionem ex levissima culpa, cum commodatum celebretur in favorem solius commodatarii accipientis, de casu autem fortuito non tenetur, secluso pacto, de culpa, & mora. *tom. 2. de Contractibus, disp. 3. q. 16. punct. unic. n. 1. & seq.*

2. Expensæ ordinariæ factæ à commodatario durante tempore contractus commodati, pertinent ad commodatarium; nam cuius est commodum, ejus etiam est onus & incommodum. Extraordinariæ verò pertinent ad commodantem, modò non fuerint leves & exiguæ. *ibid. n. 4.*

Concubinatus, Concubinarius.

Vide v. *Fornicatio simplex,*
Conductio.

Vide v. *Locatio.*

Confessio, Confessarius.

Vide v. *Censura, Contritio, Denuntiatio, Excommunicatio, Matrimonium, Pœnitentia, Satisfactio, Sigillum.*

1. Confessio est legitima & sacramentalis accusatio de propriis peccatis facta Sacerdoti, ad obtinendam remissionem peccatorum per absolutionem *tom 1. de Pœnitentia Sacramento, disp. 5. q. 5. sect. 2. punct. 1. n. 1.*

Sexdecim conditiones ad confessionem solent à Doctõribus enumerari sub his versibus:

Sit simplex, humilis, confessio, pura, fidelis,
Atque frequens, nuda, & discreta, libens, verecunda,
Integra, secreta, & lacrymabilis, accelerata,
Fortis, & accusans, & sit parere parata.

Hæ conditiones revocantur ad tria capita Primum est, ut confessio sit integra. Secundum, ut sit dolens. Tertium, ut sit vera, seu pura. *ib. punct. 2. n. 1. & 2.*

2. Pœnitens circa peccata mortalia tenetur tantam inquisitionem præmittere, quanta judicio prudentis viri iudicatur sufficiens ad omnia peccata in memoriam revocanda; non tamen idcirco tenetur maximam diligentiam adhibere ad hujusmodi inquisitionem, sive examen, sed sufficit

mediocris. Neque similiter tenetur pœnitens peccata sua scribere, etiamsi habeat lubricam memoriam; sicut neque tenetur statim confiteri, si prœvideat fore, ut nisi statim confiteatur, peccatorum obliviscatur. *ibid.* §. 1. n. 2. & seq.

3. Qui confessus est, non prœmissio examine conscientie, tenetur ad novam confessionem peccatorum, etiamsi suam negligentiam aperuerit in confessione, & à Confessario absolutionem obtinuerit: dummodo tamen Confessarius non suppleverit defectum examinis, per diligentem interrogationem; non tenetur tamen Confessarius pœnitentem interrogare, nisi advertat, pœnitentem silere peccatum per inadvertentiam, vel per oblivionem inculpabilem. *ibid.* num. 5. & s. 9.

4. Quæres, An Confessarius debeat pœnitentem absolvere, quem certo novit mentiri, dicendo se conscientie examine prœmissi? Resp. negativè, nam impenderet absolutionem indigno. *ibid.* num. 8.

5. Confessio sit *simplex*, id est, talis, ut superflua præmittantur, & amputentur inutilia; curetque pœnitens, ut clarè & distinctè fateatur sua peccata, ita ut Confessarius non solum illa intelligat quoad numerum, verùm etiam quoad species, circumstantias, & dubia. *ibid.* §. 2. n. 1.

6. Sit *humilis*, ita ut pœnitens peccata sua cum humilitate fateatur, & cum debita corporis compositione, v. g. genibus flexis, & aperto capite; invalida enim esset confessio illius qui peccata sua fateretur, se jactando, & gloriando in peccatis. *ibid.* n. 2. & 3.

7. Sit *pura*, quoad intentionem, ita ut non fiat ob pravum finem; sed potius spe remissionis obtinendæ, seu placandi Deum. *ibid.* num. 4.

8. Quæres, an peccet mortaliter, qui alteri confitetur peccata mortalia & graviora, ut retineat bonam famam apud priorem Confessarium, cui detegit solum leviora peccata? Resp. non peccare mortaliter, nisi finis sit mortalis. *ibid.* n. 5.

9. Sit *fidelis*, id est, vera, & sine fallacia, & deceptione: ita ut mendacium in confessione prolatum circa materiam necessariam sit peccatum mortale, irritamque reddat confessionem. Similiter invalidè confitetur, qui majorem numerum peccatorum mortalium in confessione exprimit, quàm reverà commiserit, nisi bona fides, aut simplicitas eum excuset. *ibid.* n. 6. & seq.

10. Sit *frequens*, non quia necesse sit necessitate mediæ, vel præcepti confiteri sæpius in anno, & extra mortis periculum, aut extra tempus suscipiendæ Eucharistiæ; sed quia opus consilii est, sæpius confiteri ob magnas utilitates & uberes fructus, qui ex frequenti confessionis sacramento percipiuntur. *Ib. n. 14.*

11. Sit *nuda*, id est, non palliata, aut verborum obscuritate & involucris velata. *Ib. n. 15.*

12. Sit *discreta*, scilicet ut pœnitens eligat Confessarium eruditum, & probum, qui sciat discernere inter lepram & lepram; deinde ut cautè confiteatur sua peccata, præsertim impudica & carnalia, non descendendo ad singulos actus, qui tamquam media & principia ad peccata completa solent adhiberi, ut sunt tactus & oscula respectu copulæ; sufficit enim explicare copulam tacitis osculis & tactibus, qui copulam præcesserunt. *Ib. n. 17.*

13. Sit *libens*, ita ut adsit voluntas & intentio confitendi; & ut confessio fiat cum omni voluntario excludente quolibet involuntarium. *Ib. n. 18.*

14. Sit *verecunda*, id est, ut pœnitens erubescat apud seipsum de turpitudine & scæditate animæ propriæ; non erubescat tamen confiteri peccata sua; & hac occasione observare debet Confessarius, ne pœnitentem deterreat verbis duris & asperis, ne illum retrahat à confessione. *Ib. n. 19.*

15. Sit *integra*, ita ut omnia peccata mortalia numquam aliàs confessa, sigillatim exprimantur. *Ib. n. 20.*

16. Sit *secreta*, id est, secreto fiat, & soli Sacerdoti: unde nemo tenetur per se loquendo confessionem facere per interpretem, illicitumque est, saltem sub veniali, confiteri peccata alio audiente, nam absque iusta causa prodigitur fama propria. *Ib. n. 21. & seq.*

17. Sit *lacrymabilis*, non quòd ad ipsam requirantur exteriore lacrymæ; sed quia necessarius est internus animi dolor. *Ib. n. 26.*

18. Sit *accelerata*, ita ut peccator sua crimina quamprimum confiteatur; non est tamen necesse ut peccator statim post peccatum confiteatur. *Ib. n. 27.*

19. Sit *fortis*, ita ut pœnitens non se finat tentationibus superare ad negligendam, & omittendam confessionem, vel ad aliquid præ pudore, vel timore in confessione præmittendum. *Ib. num. 28.*

20. Sit *accusans*, ita ut pœnitens se acêuset, sibi que impetret peccata; non verò ea laudet, aut excuset. *ib. n. 29.*

21. Sit *parere parata*, ita ut pœnitens paratus sit obedire Confessario in his, in quibus tenetur obedientiam præstare ut in vitandis occasionibus, in acceptanda pœnitentiâ, &c. *ib. n. 30.*

22. In confessione necessariò explicanda sunt peccata quoad species morales, non autem quoad species physicas; non enim tenetur species animalium explicare, qui peccatum cum animalibus commisit specie diversis; neque explicandi sunt actus non interrupti circa eundem finem; & qui peccavit divinando, satisfacere videtur dicendo, se toties peccasse divinando, quamvis non exprimat id, per quod divinavit. *ib. §. 3. difficult 1 n. 2. & seq.*

23. Aperienda est circumstantia in confessione, propter quam peccatum mortale fiat veniale, & è contra. Similiter exponens se periculo alicujus peccati, tenetur illius circumstantiam fateri, v.g. concupiscens feminam in communi, tenetur in confessione dicere se feminam in communi concupivisse, aut aliquam, cujus statum ignorabat. Et si hujusmodi circumstantiam mortalem pœnitens oblitus sit in prima confessione, tenetur illam in alia confessione iterum explicare; suntque omnia peccata mortalia distinctè explicanda quoad numerum; sufficet tamen uno verbo fateri numerum peccatorum unius speciei, puta, toties pejeravi, toties Missam non audiivi in die festo, &c. Unde qui fornicatus est, debet numerum fornicationum exprimere; & qui multoties furatus est, non satisfacit dicendo, se tantum surripuisse, si id surripuerit diversis vicibus interruptis. Similiter explicandi sunt actus odii sæpiùs repetiti, & moraliter interrupti. *ib. n. 6. & seq. & diffie 2. n. 2. & seq.*

24. Pœnitens tenetur numerum certum, & notabilem peccatorum in alia confessione aperire, cujus non recordabatur in prima: & Confessarius tenetur numerum personarum quantum potest exprimere, quorum confessiones successivè audivit in peccato mortali. *ib. n. 6. & 7.*

25. Audiens confessiones in peccato, non peccat mortaliter, si propositum habeat pœnitendi, antèquam pœnitentem absolvat. *ib. n. 8.*

26. Pœnitens tenetur ne confiteri peccata nota Confessario extra confessionem, & actus externos necessariò in confessione

fessione explicare? Resp. teneri; sufficit tamen explicare actum principalem, relictis minus principalibus; nisi essent principia & dispositiones alterius copulæ, & alterius peccati, quales sunt tactus & oscula post finitam priorem copulam. *ib. n. 10. & seq.*

27. Faciens confessionem generalem non tenetur confiteri omnia mortalia, aliàs ritè explicata; neq; satisfaceret qui carens mortalibus diceret in genere se venialiter peccasse, non explicata specie vel numero peccatorum *ib. n. 14. & 15.*

28. Potest absolvi, qui scit se peccatum admisisse, sed dubitat an illud mortale sit, an veniale: exhibet enim certam & determinatam materiam, quamvis non sit determinata, quo ad gravitatem peccati. *ib. n. 16.*

29. Pœnitens qui propter consuetudinem peccandi, non potest peccata sua quoad certum & determinatum numerum explicare, satisfacit dicendo, se talem peccandi consuetudinem tamdiu habuisse, v. g. pejerandi, blasphemandi, vel furandi toties in die; sicut etiam satisfaceret concubinariis, dicendo se tamdiu usum fuisse concubina loco uxoris; & meretrix explicando tempus, quo fuit omnibus exposita, si non recordetur numeri certi. *ibid. n. 18. & seq.*

30. Retinens rem alienam, quam potuit domino restituere, satisfacit, explicando tempus, quo rem detinuit, & domino non restituit. *ib. n. 21.*

31. Denique numerus peccatorum exprimendus in confessione, facile cognosci poterit ex multiplicatione actuum voluntatis moraliter interruptorum: tunc autem moraliter interruptitur actus voluntatis, quoties aliquis nec formaliter, nec virtualiter persistit in priori voluntate. *ib. n. 22.*

32. Circumstantia peccati aperienda est in confessione, quando mutat speciem. Circumstantia autem peccati est quædam conditio non pertinens ad substantiam actus peccati, sed aliquo modo attingens ipsum actum. Circumstantiarum autem aliarum, aliæ sunt impertinentes, aliæ augerætes, vel minuentes notabiliter; aliæ mutant speciem, quales sunt quæ de peccato mortali efficiunt veniale, & è contrâ; aut quæ novam peccati speciem addunt, ut est circumstantia voti castitatis in peccato luxuriæ; aut circumstantia loci sacri in homicidio, &c. *ib. difficult. 3. n. 1. & 2.*

33. Circumstantiæ ex quibus augeri vel minui potest peccatum, vel illi nova species addi, possunt ad has septem revocari, quæ hoc veru exprimuntur: *Quis,*

Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando.

34. Circumstantiæ notabiliter minuentes non sunt necessario exprimendæ, nisi speciem mutant : neque similiter aggravantes intra eandem speciem. *Ib. n. 3. 4. & 5.*

35. Vir carnaliter peccans, non tenetur in confessione dicere, se antea virginem fuisse, vel non fuisse: secus dicendum de eo, qui virginem concupivit, aut defloravit; tenetur enim circumstantiam virginis fateri, quamvis illam consentientem defloraverit. *Ib. n. 7. & 8.*

36. Confessarius carnaliter cognoscens pœnitentem, non tenetur istam circumstantiam aperire; nam copula cum pœnitente non habet specialem malitiam necessario exprimendam; modo Confessarius non sollicitaverit illam in confessione: secus dicendum de circumstantia affinitatis, quæ est exprimenda, imò verò explicandi sunt incestus. *Ib. num. 9. & 10.*

37. Conjugatus, qui peccavit cum soluta, aut alius cum moniali, debet has circumstantias aperire; similiter habens votum castitatis, si peccat cum femina eodem voto adstricta, tenetur utramque circumstantiam exprimere. *Ibid. n. 11. & seq.*

38. Qui fornicatus est cum tribus feminis, non tenetur dicere se tres feminas carnaliter cognovisse, sed satisfaciet dicendo, se ter fornicatum fuisse; explicanda tamen erit circumstantia injuriæ illatæ parti, vel superiori; sicut etiam tenetur numerum personarum explicare, qui plures uno actu percussit, vel diffamavit. Explicanda quoque est quantitas furti, & damni illati; nec satisfaceret, qui occiso homine diceret se hominem percussisse. *Ib. n. 14. & seq.*

39. Præterea qui fuit causa scandali, tenetur circumstantiam inductionis, & cooperationis ad peccatum explicare; quoties explicato actu principali, non est sufficienter explicata. & qui detrahunt coram pluribus, aut de rebus turpibus loquuntur, tenentur in confessione numerum exprimere personarum, quibuscum detractionis peccatum commiserunt. *Ib. n. 19. & seq.*

40. Consuetudo peccandi, aut circumstantia ingratitude, non est necessario explicanda in confessione. *Ib. n. 22. & 23.*

41. Omittens Missæ sacrum in die festo duplicato, satisfacit dicendo se Missam in die festo prætermisisse, etiamsi id fecerit causa studii; secus dicendum de eo, qui furaretur ad mœchandum: tenetur enim hanc circumstantiam explicare; sicut & qui furatus est calamum, ut incitaret alterum ad blasphemandum, tenetur hujusmodi finis circumstantiam manifestare. *ib. n. 24. & seq.*

42. Circumstantiæ temporis, modi, durationis, &c. non sunt necessario exprimendæ. Unde qui peccavit in die festo, non tenetur hanc circumstantiam exprimere; quia circumstantia diei festi non superaddit peccato distinctam speciei malitiam. *ib. n. 28. & 29.*

43. Dubitans se peccatum mortale commisisse, aut se veneream delectationem habuisse, tenetur ad confessionem illius dubii; & à fortiore tenetur quis peccatum confiteri, quod dubitat an aliàs sit confessus. Quæ diximus, intellige de dubio propriè dicto, non verò de opinione. *ib. diffc. 4. num. 1. & seq.*

44. Qui confitetur peccatum certum, de quo dubitat an aliàs confessus sit, tenetur hoc dubium in confessione explicare. *ib. n. 5.*

Causa excusantes ab integritate confessionis.

45. Tres sunt; ignorantia, vel oblivio; impotentia loquendi; & notabilis utilitas Sacerdotis, vel pœnitentis. *ibid. §. 4. n. 1.*

Excusatur pœnitens qui in puerili ætate conticuit aliquod peccatum, ignorans se teneri ad illius confessionem. *ib. n. 2.*

Similiter excusatur is qui ex oblivione non culpabili obliviscitur alicujus peccati. Idem dicendum de pœnitente, cui subito Confessarius contulit absolutionem, antequam integrè pœnitens fassus fuisset sua peccata. *ib. n. 3. & 4.*

Excusatur Confessarius qui non potest confiteri peccatum in confessione commissum, nisi complicem manifestet. *ib. m. 5.*

46. Mutus qui sua peccata confitetur signis & nutibus, absolvendus est, saltem tempore præcepti urgentis. Idem dic de extraneo loquente eo idiomate, quod à Confessario non
fatis